Interreg
Poľsko – Slovensko

Spolufinancovaný EURÓPSKOU ÚNIOU

„Kedysi a dnes“ „Kiedyś i dziś”

Rada mládeže Žilinského kraja

LAJA
FUNDACJA LAJA
miejsce kultury i kreatywności

Spolufinancovaný EURÓPSKOU ÚNIOU

Interreg Poľsko – Slovensko

Rada mládeže Žilinského kraja

FUNDACJA LAJA miejsce kultury i kreatywności

Projekt: Most múdrosti v medzigeneračnom dialógu, pod číslom INT/ZA/FMP_ŽSK_02/0007 je financovaný z Európskeho fondu regionálneho rozvoja Program Interreg Poľsko- Slovensko 2021-2027.

Hry našich starých rodičov

Hry, pri ktorých nebol potrebný internet ani drahé hračky. Stačila fantázia, priatelia a priestor vonku. Starí rodičia nám predstavili hry svojho detstva a porozprávali, ako a kde sa ich hrávali.

Hry dnešných detí

Dnešné deti ukázali hry, ktoré ich bavia a ktoré rady hrávajú s kamarátmi alebo rodinou. Niektoré využívajú moderné technológie, iné pohyb, tvorivosť a spoločnú zábavu.

Príbehy z detstva

Spomienky na veselé príhody, rodinné zážitky, školu, priateľstvá aj každodenný život. Každý príbeh nám dovolil na chvíľu nahliadnuť do detstva inej generácie.

Pesničky, riekanky a hádanky

Pesničky, riekanky a hádanky, ktoré sa odovzdávali z generácie na generáciu. Spoločne sme si ich pripomenuli, zaspievali a porovnali s tými, ktoré poznajú dnešné deti.

Naša nová spoločná hra

Deti, rodičia a starí rodičia spojili svoje skúsenosti, nápady a fantáziu. Spoločne vytvorili novú medzigeneračnú hru, ktorú si môžu zahrať všetky vekové skupiny.

Čo sme sa od seba naučili

Každá generácia má skúsenosti, poznatky a zručnosti, ktoré môže odovzdať ostatným. Počas spoločných aktivít sme objavili nové veci, lepšie sa spoznali a zistili, že sa môžeme navzájom obohacovať.

Interreg
Spolufinancovaný EURÓPSKOU ÚNIOU
Poľsko – Slovensko

Gry naszych dziadków

Gry, do których nie potrzeba było internetu ani drogich zabawek. Wystarczyła wyobraźnia, przyjaciele i przestrzeń na świeżym powietrzu. Dziadkowie zaprezentowali nam gry ze swojego dzieciństwa i opowiedzieli, jak i gdzie w nie grali.

Gry dzisiejszych dzieci

Dzisiejsze dzieci pokazały gry, które sprawiają im radość i w które chętnie grają z przyjaciółmi lub rodziną. Niektóre z nich wykorzystują nowoczesne technologie, inne — ruch, kreatywność i wspólną zabawę.

Opowieści z dzieciństwa

Wspomnienia o zabawnych sytuacjach, rodzinnych przeżyciach, szkole, przyjaźniach, a także codziennym życiu. Każda opowieść pozwoliła nam na chwilę zajrzeć do dzieciństwa innego pokolenia.

Piosenki, rymowanki i zagadki

Piosenki, rymowanki i zagadki, które były przekazywane z pokolenia na pokolenie. Wspólnie je przypomnieliśmy sobie, zaśpiewaliśmy i porównaliśmy z tymi, które znają dzisiejsze dzieci.

Nasza nowa wspólna gra

Dzieci, rodzice i dziadkowie połączyli swoje doświadczenia, pomysły i wyobraźnię. Wspólnie stworzyli nową grę międzypokoleniową, w którą mogą grać osoby w każdym wieku.

Czego nauczyliśmy się od siebie

Każde pokolenie posiada doświadczenie, wiedzę i umiejętności, które może przekazać innym. Podczas wspólnych zajęć odkryliśmy nowe rzeczy, lepiej się poznaliśmy i przekonaliśmy się, że możemy się wzajemnie wzbogacać.

Interreg
Spolufinancovaný EURÓPSKOU ÚNIOU
Poľsko – Slovensko

Hry našich starých rodičov

Hry našich starých rodičov vznikali v časoch, keď deti nemali mobilné telefóny, počítače ani množstvo hotových hračiek. Na spoločnú zábavu im často stačila lopta, švihadlo, kamienky, krieda, kus dreva alebo obyčajný priestor pred domom. Dôležitá bola najmä fantázia, pohyb a kamaráti, s ktorými trávili voľný čas.
Počas pobytu nám starší účastníci predstavili hry, ktoré sprevádzali ich detstvo. Porozprávali nám, kde sa hrávali, aké pravidlá dodržiavali a ako si dokázali vyrobiť jednoduché hračky z materiálov, ktoré mali poruke. Niektoré hry si pamätali všetci, iné boli typické iba pre určitú obec, región alebo rodinu.
Deti si mohli viaceré z týchto hier vyskúšať a zistiť, že dobrá zábava nemusí byť spojená s modernými technológiami. Starí rodičia sa na chvíľu vrátili do svojho detstva a stali sa učiteľmi a sprievodcami mladšej generácie.
Táto časť galérie uchováva pravidlá a spomienky spojené s hrami minulosti. Môže byť zároveň inšpiráciou pre ďalšie rodiny, ktoré si ich zahrajú doma, na záhrade, počas výletu alebo pri spoločnom rodinnom stretnutí.

HRY:

1. Skákanie cez gumu

Dvaja hráči si natiahnu gumu okolo členkov a tretí podľa dohodnutej zostavy preskakuje jednotlivé časti gumy. Postupne sa guma zdvíha vyššie — ku kolenám, pásu alebo ešte vyššie. Ak hráč urobí chybu, vystrieda ho ďalší.

2. Škôlka s loptou

Hráč hádže loptu o stenu a plní postupne rôzne úlohy — chytí ju oboma rukami, jednou rukou, po jednom odraze od zeme alebo po tlesknutí. Úlohy sa postupne sťažujú. Ak hráč loptu nechytí, pokračuje ďalší.

3. Nebo, peklo

Na zem sa kriedou nakreslia očíslované políčka. Hráč hodí kamienok do prvého políčka a následne preskakuje celú dráhu na jednej alebo oboch nohách. Políčko s kamienkom musí preskočiť. Potom pokračuje ďalším číslom.

4. Cukor, káva, limonáda

Jeden hráč stojí chrbtom k ostatným a hovorí: „Cukor, káva, limonáda, čaj, rum, bum!“ Ostatní sa k nemu približujú. Keď sa po poslednom slove otočí, všetci musia zostať bez pohybu. Koho uvidí pohnúť sa, musí sa vrátiť na začiatok. Vyhráva ten, kto sa ho dotkne ako prvý.

Gry naszych dziadków

Gry naszych dziadków powstały w czasach, kiedy dzieci nie miały telefonów komórkowych, komputerów ani mnóstwa gotowych zabawek. Do wspólnej zabawy często wystarczała im piłka, skakanka, kamyki, kreda, kawałek drewna lub zwykła przestrzeń przed domem. Najważniejsze były przede wszystkim wyobraźnia, ruch i przyjaciele, z którymi spędzały wolny czas.

Podczas pobytu starsi uczestnicy zaprezentowali nam gry, które towarzyszyły ich dzieciństwu. Opowiedzieli nam, gdzie się bawili, jakich zasad przestrzegali i jak potrafili wykonać proste zabawki z materiałów, które mieli pod ręką. Niektóre gry pamiętali wszyscy, inne były typowe tylko dla konkretnej wsi, regionu lub rodziny.

Dzieci mogły wypróbować wiele z tych gier i przekonać się, że dobra zabawa nie musi wiązać się z nowoczesnymi technologiami. Dziadkowie na chwilę powrócili do swojego dzieciństwa i stali się nauczycielami oraz przewodnikami dla młodszego pokolenia.

Ta część galerii zawiera zasady i wspomnienia związane z zabawami z przeszłości. Może ona również stanowić inspirację dla innych rodzin, które będą się nimi bawić w domu, w ogrodzie, podczas wycieczki lub podczas wspólnego spotkania rodzinnego.

GRY:

1. Gra w gumę

Dwóch graczy naciąga gumkę wokół kostek, a trzeci, zgodnie z ustalonym schematem, przeskakuje poszczególne odcinki gumki. Stopniowo gumka jest podnoszona wyżej — do kolan, pasa lub jeszcze wyżej. Jeśli gracz popełni błąd, zastępuje go kolejny.

2. Szkółka z piłką

Gracz rzuca piłkę o ścianę i wykonuje kolejno różne zadania — łapie ją obiema rękami, jedną ręką, po jednym odbiciu od podłoża lub po klaśnięciu. Zadania stopniowo stają się coraz trudniejsze. Jeśli gracz nie złapie piłki, swoją kolej przejmuje następny gracz.

3. Gra w klasy

Na ziemi kredą rysuje się ponumerowane pola. Gracz rzuca kamyczek na pierwsze pole, a następnie przeskakuje całą trasę na jednej lub obu nogach. Musi przeskoczyć pole, na którym leży kamyczek. Następnie przechodzi do kolejnego pola.

5. Slepa baba

Jeden hráč má zaviazané oči a snaží sa chytiť ostatných. Hráči sa môžu ozývať, tlieskať alebo vydávať dohodnuté zvuky, aby sa „slepá baba“ mohla orientovať. Keď niekoho chytí a správne uhádne, kto to je, hráči si úlohy vymenia.

6. Telefón

Hráči si sadnú do radu alebo kruhu. Prvý pošepká susedovi krátku vetu, ktorú si ostatní postupne odovzdávajú. Posledný hráč povie vetu nahlas. Potom ju porovnajú s pôvodnou verziou — výsledok býva často veľmi veselý.

7. Kamienková škôlka

Hráč si pripraví päť malých kamienkov. Jeden vyhodí do vzduchu a počas jeho letu musí zo zeme zdvihnúť ďalší kamienok a prvý opäť chytiť. Postupne zbiera dva, tri a napokon všetky kamienky naraz. Ak mu kamienok spadne, pokračuje ďalší hráč.

Interreg
Poľsko – Slovensko
Spolufinancovaný EURÓPSKOU ÚNIOU

4. Cukier, kawa, lemoniada

Jeden gracz stoi plecami do pozostałych i mówi: „Cukier, kawa, lemoniada, herbata, rum, bum!”. Pozostali zbliżają się do niego. Kiedy po ostatnim słowie się odwraca, wszyscy muszą pozostać nieruchomi. Kto poruszy się, musi wrócić na początek. Wygrywa ten, kto pierwszy go dotknie.

5. Ciuciubabka

Jeden z graczy ma zasłonięte oczy i próbuje złapać pozostałych. Gracze mogą nawoływać się nawzajem, klaskać lub wydawać uzgodnione dźwięki, aby „ciuciubabka” mogła się zorientować. Gdy złapie kogoś i poprawnie odgadnie, kto to jest, gracze zamieniają się rolami.

6. Głuchy telefon

Uczestnicy siadają w rzędzie lub w kręgu. Pierwszy z nich szepcze sąsiadowi krótkie zdanie, które pozostali przekazują sobie kolejno. Ostatni uczestnik wypowiada to zdanie na głos. Następnie porównują je z pierwotną wersją — wynik bywa często bardzo zabawny.

7. Gra w kamyki

Gracz przygotowuje pięć małych kamyków. Jeden podrzuca do góry, a w czasie jego lotu musi podnieść z ziemi kolejny kamyk i złapać pierwszy. Następnie stopniowo zbiera dwa, trzy, a na końcu wszystkie kamyki naraz. Jeśli upuści kamyk, kolej przechodzi na następnego gracza.

Interreg
Spolufinancovaný EURÓPSKOU ÚNIOU
Poľsko – Slovensko

Hry dnešných detí

Detstvo dnešných detí vyzerá v mnohom inak než detstvo ich rodičov a starých rodičov. Do hier vstúpili mobilné telefóny, tablety, počítače a rôzne digitálne možnosti. To však neznamená, že dnešné deti sa hrajú iba vo virtuálnom svete. Aj naďalej ich spájajú pohybové, tvorivé, spoločenské a tímové hry, pri ktorých potrebujú kamarátov, fantáziu a chuť zažiť niečo nové.

Počas pobytu dostali deti priestor predstaviť ostatným hry, ktoré ich v súčasnosti najviac bavia. Vysvetlili ich pravidlá a pozvali rodičov aj starých rodičov, aby si ich vyskúšali spolu s nimi. Úlohy sa tak na chvíľu vymenili — deti sa stali sprievodcami a staršia generácia sa učila niečo nové.

Spoločné hranie ukázalo, že každá generácia prináša vlastné skúsenosti a pohľad na zábavu. Niektoré dnešné hry sú úplne nové, iné pripomínajú hry z minulosti, iba majú modernejšiu podobu alebo zmenené pravidlá.

Táto časť galérie zachytáva hry dnešných detí prostredníctvom krátkych opisov a ukážok. Zároveň pripomína, že technológie nemusia generácie rozdeľovať. Ak ich používame zmysluplne, môžu sa stať ďalším priestorom na spoločné učenie, tvorivosť a zábavu.

Príklady hier dnešných detí

- Dobble — hráči čo najrýchlejšie hľadajú rovnaký symbol na dvoch kartách.
- Uno — kartová hra založená na priraďovaní farieb a čísel.
- Activity — hráči vysvetľujú, kreslia alebo predvádzajú zadané slová.
- Tik Tak Bum — rýchla slovná hra, pri ktorej hráči tvoria slová skôr, než „bomba“ vybuchne.
- Jenga — hráči postupne vyberajú drevené dieliky z veže tak, aby nespadla.
- Twister — pohybová hra, pri ktorej hráči ukladajú ruky a nohy na určené farebné kruhy.
- Just Dance — tanečná hra, v ktorej hráči napodobňujú pohyby z obrazovky.
- Minecraft — digitálna hra podporujúca tvorivosť, stavanie a spoločné riešenie úloh.
- Roblox — digitálne prostredie ponúkajúce množstvo rôznych hier a spoločných výziev.
- Kahoot! — vedomostný kvíz, v ktorom hráči odpovedajú prostredníctvom mobilných telefónov.
- Úniková hra — skupina rieši hádanky a úlohy, aby spoločne našla riešenie alebo „unikla“ z pripraveného priestoru.
- Hľadanie pokladu pomocou QR kódov — hráči postupujú podľa digitálnych indícií a plnia úlohy.
- Mestečko Palermo — komunikačná hra, v ktorej hráči odhaľujú skryté úlohy ostatných.
- Človeče, nehnevaj sa — tradičná hra, ktorá je obľúbená aj medzi dnešnými deťmi.
- Schovávačka a naháňačka — klasické pohybové hry, ktoré pretrvali medzi generáciami.

Interreg
Poľsko – Slovensko
Spolufinancovaný EURÓPSKOU ÚNIOU

Gry dzisiejszych dzieci

Dzieciństwo dzisiejszych dzieci pod wieloma względami różni się od dzieciństwa ich rodziców i dziadków. Do świata zabawy wkroczyły telefony komórkowe, tablety, komputery i różne możliwości cyfrowe. Nie oznacza to jednak, że dzisiejsze dzieci bawią się wyłącznie w świecie wirtualnym. Nadal łączą je gry ruchowe, twórcze, towarzyskie i zespołowe, do których potrzebują przyjaciół, wyobraźni i chęci doświadczania czegoś nowego.
Podczas pobytu dzieci miały okazję zaprezentować innym gry, które obecnie sprawiają im największą radość. Wyjaśniły zasady tych gier i zaprosiły rodziców oraz dziadków, aby spróbowali zagrać razem z nimi. Role na chwilę się odwróciły — dzieci stały się przewodnikami, a starsze pokolenie uczyło się czegoś nowego.
Wspólna zabawa pokazała, że każde pokolenie wnosi własne doświadczenia i spojrzenie na zabawę. Niektóre dzisiejsze gry są zupełnie nowe, inne przypominają gry z przeszłości, tyle że mają bardziej nowoczesną formę lub zmienione zasady.
Ta część galerii przedstawia zabawy dzisiejszych dzieci za pomocą krótkich opisów i przykładów. Jednocześnie przypomina, że technologie nie muszą dzielić pokoleń. Jeśli korzystamy z nich w sensowny sposób, mogą stać się kolejną przestrzenią do wspólnej nauki, kreatywności i zabawy.

Przykłady gier współczesnych dzieci

- Dobble — gracze jak najszybciej szukają identycznego symbolu na dwóch kartach.
- Uno — gra karciana polegająca na dopasowywaniu kolorów i liczb.
- Activity — gracze wyjaśniają, rysują lub odgrywają podane słowa.
- Tik Tak Bum — szybka gra słowna, w której gracze układają słowa, zanim „bomba” wybuchnie.
- Jenga — gracze po kolei wyjmują drewniane klocki z wieży, tak aby się nie przewróciła.
- Twister — gra ruchowa, w której gracze kładą ręce i nogi na wyznaczonych kolorowych kółkach.
- Just Dance — gra taneczna, w której gracze naśladują ruchy z ekranu.
- Minecraft — gra cyfrowa wspierająca kreatywność, budowanie i wspólne rozwiązywanie zadań.
- Roblox — środowisko cyfrowe oferujące wiele różnych gier i wspólnych wyzwań.
- Kahoot! — quiz wiedzy, w którym gracze odpowiadają za pomocą telefonów komórkowych.
- Gra typu „escape room” — grupa rozwiązuje zagadki i zadania, aby wspólnie znaleźć rozwiązanie lub „uciec” z przygotowanej przestrzeni.
- Poszukiwanie skarbu za pomocą kodów QR — gracze podążają za cyfrowymi wskazówkami i wykonują zadania.
- Miasteczko Palermo — gra komunikacyjna, w której gracze odkrywają ukryte zadania pozostałych uczestników.
- Człowieku, nie gniewaj się — tradycyjna gra, która jest popularna również wśród dzisiejszych dzieci.
- Zabawa w chowanego i w berka — klasyczne gry ruchowe, które przetrwały przez pokolenia.

Interreg Poľsko – Slovensko
Spolufinancovaný EURÓPSKOU ÚNIOU

Príbehy z detstva

Každé detstvo je plné príbehov. Niektoré sú veselé, iné dobrodružné, prekvapivé alebo dojímavé. Mnohé zostávajú ukryté v rodinných spomienkach a mladšia generácia ich často nepozná. Pobyt preto vytvoril priestor, aby sa tieto príbehy mohli znovu rozpovedať a uchovať.

Starší účastníci spomínali na rodinu, školu, kamarátov, prázdniny, sviatky aj každodenné povinnosti. Rozprávali o tom, ako vyzeral život bez internetu a mobilných telefónov, ako si deti pomáhali, z čoho mali radosť a čoho sa obávali. Svoje príbehy pridali aj rodičia a deti. Vďaka tomu sme mohli porovnať, čo sa v živote jednotlivých generácií zmenilo a čo zostáva rovnaké.

Pri spoločnom rozprávaní nevznikali iba spomienky. Vznikali aj otázky, smiech, porozumenie a nové rozhovory medzi členmi rodín. Deti mohli spoznať svojich rodičov a starých rodičov z inej stránky — ako niekdajšie deti, ktoré mali podobné sny, starosti a túžby ako ony dnes.

Táto časť galérie prináša vybrané príbehy z detstva účastníkov. Pripomína nám, že rodinné príbehy sú vzácnym dedičstvom, ktoré zostáva živé iba vtedy, keď ho odovzdávame ďalej.

Príklady rodinných príbehov

- Ako sa spoznali naši starí rodičia alebo rodičia.
- Ako vyzeral prvý deň v škole kedysi a dnes.
- Najveselšia príhoda z detstva.
- Na akú nezbednosť sa v rodine dodnes spomína.
- Ako deti kedysi trávili prázdniny.
- Prvý výlet alebo dovolenka celej rodiny.
- Ako vyzerali Vianoce, Veľká noc alebo rodinné oslavy.
- Aké povinnosti mali deti doma a s čím pomáhali rodičom.
- Ako vznikla rodinná tradícia, ktorú dodržiavame dodnes.
- Príbeh obľúbenej rodinnej fotografie.
- Predmet, hračka alebo pamiatka, ktorá sa v rodine uchováva.
- Rodinný recept a spomienka na človeka, ktorý ho pripravoval.
- Ako sa rodina presťahovala, postavila dom alebo začala nový život na inom mieste.
- Ako sa kedysi cestovalo do školy, práce alebo na návštevu.
- Príbeh mena, priezviska alebo prezývky niektorého člena rodiny.
- Čo starí rodičia najradšej robili so svojimi rodičmi.
- Ako rodina zvládla náročnú situáciu a čo jej pomohlo.
- Akú radu alebo životnú múdrosť si členovia rodiny odovzdávajú.
- Ktorý spoločný rodinný zážitok si chceme navždy pamätať.
- Čo by sme chceli o našej rodine odovzdať ďalšej generácii.

Opowieści z dzieciństwa

Każde dzieciństwo jest pełne opowieści. Niektóre są wesołe, inne pełne przygód, zaskakujące lub wzruszające. Wiele z nich pozostaje ukrytych w rodzinnych wspomnieniach, a młodsze pokolenie często ich nie zna. Dlatego ten pobyt stworzył przestrzeń, dzięki której te opowieści można ponownie opowiedzieć i zachować.
Starsi uczestnicy wspominali rodzinę, szkołę, przyjaciół, wakacje, święta, a także codzienne obowiązki. Opowiadali o tym, jak wyglądało życie bez internetu i telefonów komórkowych, jak dzieci sobie pomagały, co sprawiało im radość i czego się obawiały. Swoje historie dodali również rodzice i dzieci. Dzięki temu mogliśmy porównać, co zmieniło się w życiu poszczególnych pokoleń, a co pozostało niezmienne.
Podczas wspólnych rozmów nie tylko powracały wspomnienia. Pojawiały się również pytania, śmiech, wzajemne zrozumienie i nowe rozmowy między członkami rodzin. Dzieci mogły poznać swoich rodziców i dziadków z innej strony — jako dawne dzieci, które miały podobne marzenia, troski i pragnienia, jak one dzisiaj.
Ta część galerii przedstawia wybrane opowieści z dzieciństwa uczestników. Przypomina nam, że rodzinne historie są cennym dziedzictwem, które pozostaje żywe tylko wtedy, gdy je przekazujemy dalej.

Przykłady historii rodzinnych

- Jak poznali się nasi dziadkowie lub rodzice.
- Jak wyglądał pierwszy dzień w szkole dawniej i dzisiaj.
- Najzabawniejsza historia z dzieciństwa.
- Jakie psoty w rodzinie wspomina się do dziś.
- Jak dzieci spędzały kiedyś wakacje.
- Pierwsza wycieczka lub urlop całej rodziny.
- Jak wyglądały Święta Bożego Narodzenia, Wielkanoc lub uroczystości rodzinne.
- Jakie obowiązki miały dzieci w domu i w czym pomagały rodzicom.
- Jak powstała rodzinna tradycja, którą kultywujemy do dziś.
- Historia ulubionego rodzinnego zdjęcia.
- Przedmiot, zabawka lub pamiątka, która jest przechowywana w rodzinie.
- Rodzinny przepis i wspomnienie o osobie, która go przygotowywała.
- Jak rodzina się przeprowadziła, zbudowała dom lub rozpoczęła nowe życie w innym miejscu.
- Jak kiedyś dojeżdżało się do szkoły, pracy lub w odwiedziny.
- Historia imienia, nazwiska lub pseudonimu któregoś z członków rodziny.
- Co dziadkowie najchętniej robili ze swoimi rodzicami.
- Jak rodzina poradziła sobie w trudnej sytuacji i co jej w tym pomogło.
- Jaką radę lub życiową mądrość przekazują sobie członkowie rodziny.
- Które wspólne rodzinne przeżycie chcemy zapamiętać na zawsze. - Co chcielibyśmy przekazać następnemu pokoleniu o naszej rodzinie.

Pesničky, riekanky a hádanky

Pesničky, riekanky a hádanky sprevádzajú detstvo každej generácie. Učia nás rytmu, slovám a tvorivosti, prinášajú radosť a často sa viažu na konkrétne rodinné chvíle. Niektoré si pamätáme zo školy, iné od rodičov alebo starých rodičov. Neraz ich dokážeme zopakovať aj po mnohých rokoch.
Počas pobytu si účastníci pripomenuli texty, ktoré poznali zo svojho detstva. Starší účastníci učili deti ľudové piesne, vyčítanky, riekanky a hádanky, ktoré sa kedysi šírili najmä ústnym podaním. Deti zasa predstavili piesne, slovné hry a hádanky, ktoré poznajú dnes. Spoločne hľadali podobnosti, rozdiely aj to, čo sa napriek času nezmenilo.
Pri spoločnom spievaní a hádaní nebolo podstatné, kto pozná správnu odpoveď alebo si presne pamätá všetky slová. Dôležitá bola radosť zo spoločnej chvíle a možnosť naučiť sa niečo od druhej generácie. Staršie texty dostali nový hlas a deti mohli objaviť čaro jednoduchých slovných hier.
Táto časť galérie prináša výber piesní, riekaniek a hádaniek, ktoré zazneli počas pobytu. Prostredníctvom textov, ilustrácií a krátkych zvukových či obrazových nahrávok uchováva spoločnú tvorbu a tradície, ktoré môžu ďalej žiť v ďalších rodinách.

Príklady piesní

Slovenské piesne

- Prší, prší
- Červené jabĺčko
- Kohútik jarabý
- Kukulienka, kde si bola
- Tancuj, tancuj, vykrúcaj
- Maličká som
- Pec nám spadla
- Zlatá brána

Poľské piesne

- Bratku Kováč
- Išla dievčina do hájička
- Medveďku, daj labku
- Kolo, kolo mlynské
- Mám šátečku vyšívanú
- Ide vláčik zďaleka
- Bola raz jedna žabka malá
- Sme trpaslíci

Slovenské riekanky a vyčítanky

- Ententíky, dva špendlíky...
- En ten tulipán...
- Išla sova na tanec...
- Varila myšička kašičku...
- Ťap, ťap, ťapušky...
- Kolo, kolo mlynské...

Interreg
Spolufinancovaný EURÓPSKOU ÚNIOU
Poľsko – Slovensko

Piosenki, rymowanki i zgadywanki

Piosenki, rymowanki i zagadki towarzyszą dzieciństwu każdego pokolenia. Uczą nas rytmu, słów i kreatywności, sprawiają radość i często wiążą się z konkretnymi chwilami spędzonymi w gronie rodzinnym. Niektóre pamiętamy ze szkoły, inne od rodziców lub dziadków. Nierzadko potrafimy je powtórzyć nawet po wielu latach.
Podczas pobytu uczestnicy przypomnieli sobie teksty znane z dzieciństwa. Starsi uczestnicy uczyli dzieci pieśni ludowych, czytanek, rymowanek i zagadek, które niegdyś były przekazywane głównie ustnie. Dzieci z kolei zaprezentowały piosenki, gry słowne i zagadki, które znają dzisiaj. Wspólnie szukali podobieństw, różnic, a także tego, co mimo upływu czasu pozostało niezmienne.
Podczas wspólnego śpiewania i zgadywania nie miało znaczenia, kto zna prawidłową odpowiedź lub dokładnie pamięta wszystkie słowa. Liczyła się radość ze wspólnie spędzonego czasu i możliwość nauczenia się czegoś od starszego pokolenia. Starsze teksty zyskały nowe brzmienie, a dzieci mogły odkryć urok prostych gier słownych.
Ta część galerii zawiera wybór piosenek, rymowanek i zagadek, które zabrzmiały podczas pobytu. Poprzez teksty, ilustracje oraz krótkie nagrania dźwiękowe i obrazowe zachowuje ona wspólne dzieło i tradycje, które mogą dalej żyć w kolejnych rodzinach.

Przykłady piosenek

Piosenki słowackie

- Pada, pada
- Czerwone jabłuszko
- Przepióreczka
- Kukułeczko, gdzie byłaś?
- Tańcz, tańcz, wykręcaj się
- Malutka jestem
- Piec nam się zawalił
- Złota brama

Polskie piosenki

- Panie Janie
- Szła dzieweczka do laseczka
- Stary niedźwiedź mocno śpi
- Kółko graniaste
- Mam chusteczkę haftowaną
- Jedzie pociąg z daleka
- Była sobie żabka mała
- My jesteśmy krasnoludki

Słowackie rymowanki i wyliczanki

- Ententiki, dwa szpilki
- Entliczek-pentliczek
- Sowa poszła na tańce
- Sroczka kaszkę warzyła
- Klap, klap, klapusie
- Kółko graniaste

Interreg
Spolufinancovaný EURÓPSKOU ÚNIOU
Poľsko – Slovensko

Poľské riekanky a vyčítanky

- En ten tulipán...
- Siala bába mak
- Ide rak, úbožiak”
- Kosi, kosi, ruky
- Varila myšička kašičku
- Balónik náš maličký

Slovenské hádanky

- Má zuby, ale nehryzie. Hrebeň.
- Má ihličky, ale nešije. Ježko.
- Čo má jedno oko, ale nevidí? Ihla.
- V lete sa oblieka, v zime sa vyzlieka. Strom.
- Nemá ruky ani nohy, a predsa dvere otvára. Vietor.

Poľské hádanky

- Má zuby, ale nehryzie. — Hrebeň.
- Má ihly, ale nešije. — Ježko.
- Má jedno oko, ale nič nevidí. — Ihla.
- V zime aj v lete nosí zelené šaty. — Jedlička.
- Padá z oblaku, ale neublíži si. — Dážď.

Interreg
Spolufinancovaný EURÓPSKOU ÚNIOU
Poľsko – Slovensko

Polskie rymowanki i wyliczanki

- Entliczek-pentliczek...
- Siała baba mak...
- Idzie rak, nieborak...
- Kosi, kosi łapci...
- Sroczka kaszkę warzyła...
- Baloniku nasz malutki...

Słowackie zgadywanki

- Ma zęby, ale nie gryzie. Grzebień.
- Ma igiełki, ale nie szyje. Jeż.
- Co ma jedno oko, ale nie widzi? Igła.
- •Latem się ubiera, zimą się rozbiera. Drzewo.
- Nie ma rąk ani nóg, a mimo to otwiera drzwi. Wiat

Poľské hádanky

- Ma zęby, ale nie gryzie. — Grzebień.
- Ma igły, ale nie szyje. — Jeż.
- Jedno oko ma, ale nic nie widzi. — Igła.
- Zimą i latem nosi zieloną sukienkę. — Choinka.
- Spada z chmury, lecz nie robi sobie krzywdy. — Deszcz.

Interreg
Spolufinancovaný EURÓPSKOU ÚNIOU
Poľsko – Slovensko

Naša nová spoločná hra

Každá generácia pozná iné hry, má odlišné skúsenosti a prináša vlastné nápady. Počas pobytu sme ich spojili a vytvorili novú medzigeneračnú hru, do ktorej sa môžu zapojiť deti, rodičia aj starí rodičia. Hra nevznikla pre jednu vekovú skupinu. Je postavená na spolupráci, rozhovore, tvorivosti a vzájomnom učení.
Pri jej tvorbe účastníci premýšľali nad tým, čo ich baví, aké úlohy zvládnu spoločne a ako môže každý prispieť svojimi schopnosťami. Deti priniesli fantáziu, energiu a súčasné nápady. Dospelí a starší účastníci pridali skúsenosti, spomienky a tradičné herné prvky. Spoločne vytvorili pravidlá, úlohy, názov aj podobu hry a následne ju vyskúšali.
Cieľom nebolo poraziť ostatných, ale vytvoriť priestor, v ktorom sa generácie navzájom počúvajú a pomáhajú si. Niektoré úlohy bolo možné splniť iba vtedy, keď účastníci spojili svoje vedomosti a schopnosti. Každý tak mal v hre dôležité miesto.
V tejto časti galérie predstavujeme výslednú podobu spoločnej hry, jej pravidlá. Veríme, že sa stane inšpiráciou aj pre ďalšie rodiny a prinesie im nielen zábavu, ale aj nové rozhovory a spoločné zážitky.

Spoločná medzigeneračná hra: Most medzi svetmi

Cieľ hry je spoločne postaviť symbolický most medzi generáciami. Hráči pri tom rozprávajú príbehy, predstavujú hry svojho detstva, učia sa od seba a plnia tvorivé úlohy. V tejto hre nikto neprehráva — všetci spolupracujú na dokončení mosta.

Počet hráčov: hru môže hrať 6 až 20 účastníkov. Vytvoria sa zmiešané tímy, v ktorých budú podľa možností deti, rodičia aj starí rodičia.

Čo potrebujeme:
- približne 20 papierových dielov mosta,
- kartičky s úlohami,
- dve označené strany rieky — Kedysi a Dnes,
- papiere, farbičky a fixky,
- mobilný telefón na fotografovanie alebo nahrávanie príbehov.

Ako sa hra hrá
Na zemi alebo na stole sa vytvorí symbolická rieka. Na jednej strane sa nachádza svet Kedysi, na druhej svet Dnes. Úlohou hráčov je spojiť oba svety spoločným mostom.
Tímy si postupne vyberajú kartičky zo štyroch kategórií:
- Porozprávaj — podeľ sa o príbeh alebo spomienku.
- Ukáž — predveď hru, činnosť, povolanie alebo predmet.
- Nauč nás — nauč ostatných pieseň, riekanku, hru alebo zručnosť.
- Vytvorme spolu — vymyslite niečo nové spojením nápadov rôznych generácií.

Interreg
Spolufinancovaný EURÓPSKOU ÚNIOU
Poľsko – Slovensko

Nasza nowa wspólna gra

Każde pokolenie zna inne gry, ma inne doświadczenia i wnosi własne pomysły. Podczas pobytu połączyliśmy je i stworzyliśmy nową grę międzypokoleniową, w którą mogą się zaangażować dzieci, rodzice, a także dziadkowie. Gra nie została stworzona z myślą o jednej grupie wiekowej. Opiera się na współpracy, rozmowie, kreatywności i wzajemnym uczeniu się.
Podczas jej tworzenia uczestnicy zastanawiali się nad tym, co sprawia im radość, jakie zadania mogą wspólnie wykonać i w jaki sposób każdy może wnieść swój wkład, wykorzystując swoje umiejętności. Dzieci wniosły fantazję, energię i nowoczesne pomysły. Dorośli i starsi uczestnicy dodali doświadczenie, wspomnienia oraz tradycyjne elementy gier. Wspólnie stworzyli zasady, zadania, nazwę oraz formę gry, a następnie ją wypróbowali.
Celem nie było pokonanie innych, ale stworzenie przestrzeni, w której pokolenia słuchają się nawzajem i pomagają sobie. Niektóre zadania można było wykonać tylko wtedy, gdy uczestnicy połączyli swoją wiedzę i umiejętności. Każdy odgrywał więc w grze ważną rolę.
W tej części galerii przedstawiamy ostateczny kształt wspólnej gry oraz jej zasady. Wierzymy, że stanie się ona inspiracją również dla innych rodzin i zapewni im nie tylko rozrywkę, ale także nowe rozmowy i wspólne przeżycia.

Wspólna gra międzypokoleniowa: Most między światami

Cel gry : jest wspólne zbudowanie symbolicznego mostu między pokoleniami. Gracze opowiadają historie, przedstawiają zabawy ze swojego dzieciństwa, uczą się od siebie nawzajem i wykonują kreatywne zadania. W tej grze nikt nie przegrywa — wszyscy współpracują, aby ukończyć most.

Liczba graczy: w grze może brać udział od 6 do 20 osób. Tworzy się mieszane zespoły, w których w miarę możliwości znajdują się dzieci, rodzice i dziadkowie.

Co jest potrzebne:

- około 20 papierowych elementów mostu,
- kartki z zadaniami,
- dwie oznaczone strony rzeki — „Kiedyś” i „Dzisiaj”,
- papier, kredki i flamastry,
- telefon komórkowy do robienia zdjęć lub nagrywania opowieści.

Jak się gra
Na podłodze lub na stole tworzy się symboliczna rzeka. Po jednej stronie znajduje się świat „Kiedyś”, a po drugiej świat „Dzisiaj”. Zadaniem graczy jest połączenie obu światów wspólnym mostem.
Drużyny po kolei wybierają kartki z czterech kategorii:

- Opowiedz — podziel się historią lub wspomnieniem.
- Pokaż — zaprezentuj grę, czynność, zawód lub przedmiot.
- Naucz nas — naucz innych piosenki, rymowanki, gry lub umiejętności.
- Stwórzmy coś razem — wymyślcie coś nowego, łącząc pomysły różnych pokoleń.

Za každú splnenú úlohu tím získa jeden diel mosta. Hráči ho položia cez pripravenú rieku. Hra sa končí, keď sa podarí spojiť oba brehy.

Príklady úloh

- Porozprávaj veselý príbeh zo svojho detstva.
- Predveď bez slov hru, ktorú si sa rád hrával.
- Nauč ostatných krátku riekanku alebo vyčítanku.
- Ukáž činnosť, ktorú dnešné deti už nemusia poznať.
- Nauč staršieho hráča používať jednu funkciu mobilného telefónu.
- Vymyslite nový názov pre známu hru.
- Spojte jednu starú a jednu súčasnú hru do novej hry.
- Vytvorte spoločnú rodinnú hádanku.
- Vymyslite krátky príbeh, v ktorom sa stretne svet kedysi a dnes.
- Nakreslite znak, ktorý bude predstavovať spojenie generácií.

Záver hry

Po dokončení mosta každý účastník doplní jednu z viet:

- „Dnes som sa od inej generácie naučil/a...“
- „Najviac ma prekvapilo...“
- „Do našej rodiny si odnášam...“
- „Spoločne by sme si mohli zopakovať...“

Interreg
Poľsko – Slovensko
Spolufinancovaný EURÓPSKOU ÚNIOU

Za każde wykonane zadanie drużyna otrzymuje jeden element mostu. Gracze układają go nad przygotowaną rzeką. Gra kończy się, gdy uda się połączyć oba brzegi.

Przykłady zadań

- Opowiedz zabawną historię ze swojego dzieciństwa.
- Zademonstruj bez słów zabawę, w którą lubiłeś się bawić.
- Naucz innych krótkiego wierszyka lub rymowanki.
- Pokaż czynność, której dzisiejsze dzieci mogą już nie znać.
- Naucz starszego gracza, jak korzystać z jednej funkcji telefonu komórkowego.
- Wymyśl nową nazwę dla znanej gry.
- Połącz jedną starą i jedną współczesną grę, tworząc nową grę.
- Stwórzcie wspólną rodzinną zagadkę.
- Wymyśl krótką opowieść, w której spotkają się świat dawnych czasów i współczesność. Narysuj symbol, który będzie reprezentował połączenie pokoleń..

Zakończenie gry.

Po ukończeniu mostu każdy uczestnik uzupełni jedno ze zdań:

- „Dzisiaj nauczyłem/am się od innego pokolenia...“
- „Najbardziej zaskoczyło mnie...“
- „Zabieram dla naszej rodziny...“
- „Moglibyśmy razem powtórzyć...“

Interreg
Spolufinancovaný EURÓPSKOU ÚNIOU
Poľsko – Slovensko

Čo sme sa od seba naučili

Každý človek má vedomosti, skúsenosti a zručnosti, ktoré môže odovzdať ostatným. Vek pritom nerozhoduje o tom, kto je učiteľom a kto žiakom. Počas pobytu sa tieto úlohy prirodzene menili. Raz učili starí rodičia deti starú hru alebo pesničku, inokedy deti vysvetľovali staršej generácii používanie technológií alebo predstavovali dnešný spôsob zábavy.

Spoločné aktivity ukázali, že jednotlivé generácie si môžu navzájom ponúknuť oveľa viac, než si niekedy uvedomujú. Deti objavovali hodnotu skúseností, trpezlivosti a rodinných spomienok. Starší účastníci spoznávali nápady, schopnosti a pohľad dnešných detí. Rodičia vytvárali spojenie medzi týmito svetmi a zároveň dostali príležitosť vrátiť sa k vlastným zážitkom z detstva.

Učenie neprebiehalo iba prostredníctvom pripravených aktivít. Objavovalo sa aj pri rozhovoroch, spoločnom tvorení, riešení úloh a chvíľach oddychu. Účastníci sa učili pozornejšie počúvať, pýtať sa, rešpektovať odlišné názory a nebáť sa skúsiť niečo nové.
Táto časť galérie zachytáva postrehy a odkazy účastníkov. Prináša ich odpovede na otázky, čo nové sa dozvedeli, čo ich prekvapilo a čo si chcú z pobytu odniesť do života. Pripomína, že most medzi generáciami vzniká najmä vtedy, keď si navzájom venujeme čas a skutočnú pozornosť.

Zdjęcia razem spędzonych chwil

Zdjęcia utrwalają chwile, które w przeciwnym razie mogłyby z czasem zniknąć. Uchwyciły wspólne zabawy, opowiadanie historii, twórczość, naukę, uśmiechy, a także drobne momenty porozumienia międzypokoleniowego. Nie pokazują one tylko tego, co robiliśmy, ale przede wszystkim atmosferę, którą wspólnie stworzyliśmy podczas pobytu.

Na zdjęciach możemy zobaczyć dzieci, rodziców i starszych uczestników podczas zajęć, podczas których się wzajemnie poznawali. Czasami wspólnie skupiali się na zadaniu, innym razem śmiali się podczas zabawy lub uważnie słuchali opowieści. Każde ujęcie jest małym świadectwem tego, że różne pokolenia potrafią znaleźć wspólny język, jeśli tylko da im się przestrzeń do bycia razem.

Zdjęcia uchwyciły również proces powstawania wspólnych dzieł, naukę tradycyjnych i współczesnych gier, tworzenie nowej gry międzypokoleniowej, a także chwile nieformalnych rozmów. Dzięki nim możemy powrócić do wrażeń z pobytu i przypomnieć sobie ludzi, spotkania i chwile, które do nas przemówiły.

Ta część galerii stanowi obrazową kronikę naszego wspólnego czasu. Nie jest to jedynie dokumentacja zrealizowanych działań. Jest to przypomnienie, że bliskość międzypokoleniowa rodzi się dzięki prostym rzeczom — wspólnej zabawie, rozmowie, śmiechu i czasowi, który sobie nawzajem poświęcamy.

Spolufinancovaný EURÓPSKOU ÚNIOU
Interreg Polsko – Slovensko

Fotografie spoločných chvíľ

Fotografie uchovávajú okamihy, ktoré by sa inak časom mohli stratiť. Zachytávajú spoločné hry, rozprávanie príbehov, tvorenie, učenie, úsmevy aj malé chvíle porozumenia medzi generáciami. Nezobrazujú iba to, čo sme robili, ale predovšetkým atmosféru, ktorú sme počas pobytu spoločne vytvorili.

Na fotografiách môžeme vidieť deti, rodičov a starších účastníkov pri aktivitách, v ktorých sa navzájom spoznávali. Niekedy sa spoločne sústredili na úlohu, inokedy sa smiali pri hre alebo pozorne počúvali príbeh. Každý záber je malým svedectvom o tom, že rôzne generácie dokážu nájsť spoločnú reč, ak dostanú priestor byť spolu.
Fotografie zároveň zachytávajú proces vzniku spoločných výtvorov, učenie tradičných a súčasných hier, tvorbu novej medzigeneračnej hry aj chvíle neformálnych rozhovorov. Vďaka nim sa môžeme k zážitkom z pobytu vrátiť a pripomenúť si ľudí, stretnutia a momenty, ktoré nás oslovili.

Táto časť galérie je obrazovou kronikou nášho spoločného času. Nie je iba dokumentáciou uskutočnených aktivít. Je pripomienkou, že blízkosť medzi generáciami vzniká prostredníctvom jednoduchých vecí — spoločnej hry, rozhovoru, smiechu a času, ktorý si navzájom venujeme.

Zdjęcia razem spędzonych chwil

Zdjęcia utrwalają chwile, które w przeciwnym razie mogłyby z czasem zniknąć. Uchwyciły wspólne zabawy, opowiadanie historii, twórczość, naukę, uśmiechy, a także drobne momenty porozumienia międzypokoleniowego. Nie pokazują one tylko tego, co robiliśmy, ale przede wszystkim atmosferę, którą wspólnie stworzyliśmy podczas pobytu.

Na zdjęciach możemy zobaczyć dzieci, rodziców i starszych uczestników podczas zajęć, podczas których się wzajemnie poznawali. Czasami wspólnie skupiali się na zadaniu, innym razem śmiali się podczas zabawy lub uważnie słuchali opowieści. Każde ujęcie jest małym świadectwem tego, że różne pokolenia potrafią znaleźć wspólny język, jeśli tylko da im się przestrzeń do bycia razem.

Zdjęcia uchwyciły również proces powstawania wspólnych dzieł, naukę tradycyjnych i współczesnych gier, tworzenie nowej gry międzypokoleniowej, a także chwile nieformalnych rozmów. Dzięki nim możemy powrócić do wrażeń z pobytu i przypomnieć sobie ludzi, spotkania i chwile, które do nas przemówiły.

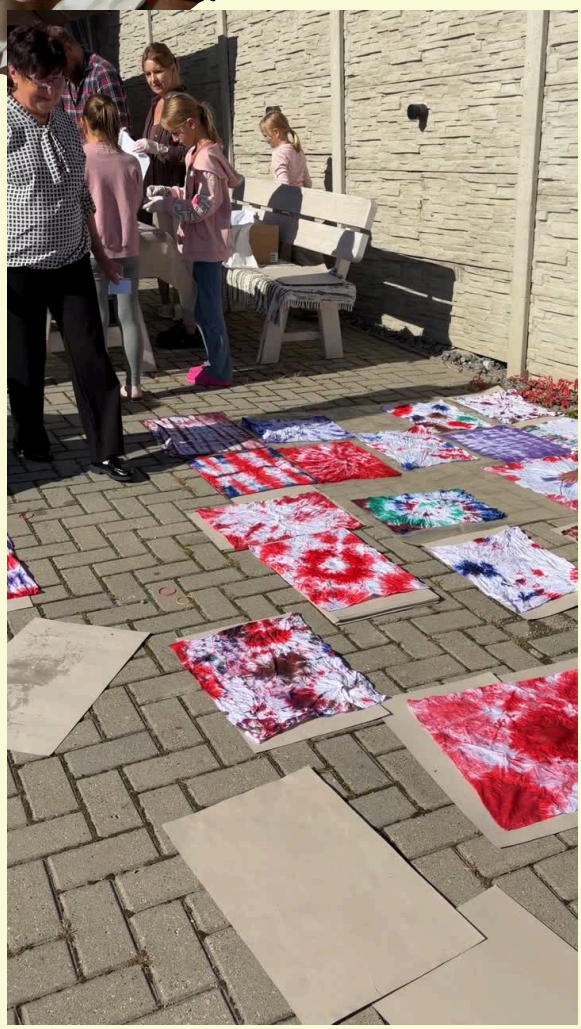
Ta część galerii stanowi obrazową kronikę naszego wspólnego czasu. Nie jest to jedynie dokumentacja zrealizowanych działań. Jest to przypomnienie, że bliskość międzypokoleniowa rodzi się dzięki prostym rzeczom — wspólnej zabawie, rozmowie, śmiechu i czasowi, który sobie nawzajem poświęcamy.

Interreg

Spolufinancovaný EURÓPSKOU ÚNIOU

Poľsko – Slovensko

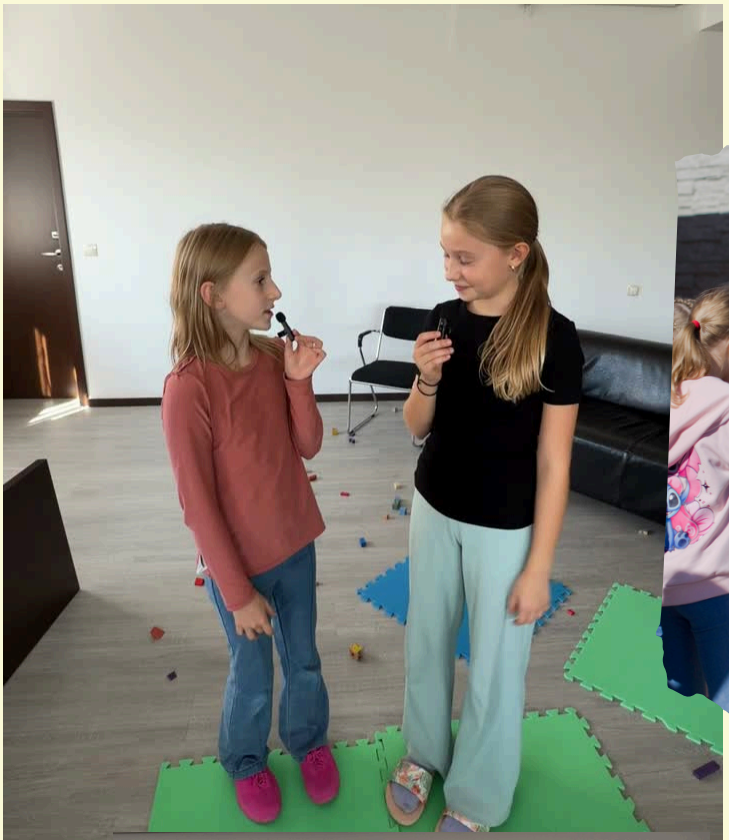

Interreg
Spolufinancovaný EURÓPSKOU ÚNIOU
Poľsko – Slovensko

Interreg
Spolufinancovaný EURÓPSKOU ÚNIOU
Poľsko – Slovensko

Interreg
Spolufinancovaný EURÓPSKOU ÚNIOU
Poľsko – Slovensko
rada mládeže Žilinského kraja

Interreg
Spolufinancovaný EURÓPSKOU ÚNIOU
Poľsko – Slovensko
rada mládeže Žilinského kraja

Interreg
Poľsko – Slovensko

Spolufinancovaný EURÓPSKOU ÚNIOU

Rada mládeže Žilinského kraja

LAJA
FUNDACJA LAJA
miejsce kultury i kreatywności

Výhradnú zodpovednosť za obsah tejto publikácie nesú autori a nemožno ju stotožňovať s oficiálnym stanoviskom Európskej únie a Žilinského samosprávneho kraja